

Munnbind vs. maske

Skrevet av Ann-Helen Olsen, sertifisert yrkeshygieniker, 10.04.2020.

Det verserer mange oppfatninger om hva som er munnbind og hva som er maske, og hva disse beskytter mot. En av hovedgrunnene til at begrepene blandes er at man blander engelsk og norsk, og oversetter man direkte fra norsk til engelsk får begrepene en annen mening enn hva definisjonen er på norsk. For eksempel er «mask» på engelsk ofte knyttet til «munnbind» på norsk, dette vil vi komme tilbake til.

Først en beskrivelse på forskjellene mellom munnbind og maske. Etterpå kommer en liste med riktige begreper for begge.

MUNNBIND skal forhindre at den som bruker munnbindet skal spre smitte til de som man omgås med. Derfor vil det være bra hvis de som er syke/smittet med smittsom sykdom bruker munnbind. Da reduserer man spredning av smitte til omgivelsene (i tillegg til god håndhygiene). Dette gjelder både helsepersonell og befolkningen generelt. Den som bruker munnbind kan også beskyttes mot dråper og sprut fra de man omgås med. Dette gjelder særlig helsepersonell opp mot pasienter. Men her er det viktig at munnbindet har riktig klassifisering. NS-EN 14683:2019 er en norsk-europeisk standard som bl.a. beskriver de tre klassifiseringstypene for munnbind. Her skiller en på hvor effektivt munnbindet filtrerer bakterier, og om de beskytter mot dråpe/sprut. Type I er mest egnet for pasienter og personer som er smittet, Type II har høyere filtreringsgrad mot bakterier enn Type I, og Type IIR beskytter

i tillegg mot dråper/sprut. Type II/IIR er mest egnet for helsepersonell, og betegnes ofte som kirurgisk munnbind. Munnbind beskytter ikke mot innånding av forurenset luft fordi den sitter ikke helt tett inntil ansiktet, og aerosoler/partikler slipper inn gjennom lekkasjer mellom ansikt og munnbind.

MASKE eller åndedrettsvern, som er en mer korrekt betegnelse (verner mot det man ånder inn), skal forhindre at den som bruker åndedrettsvernet puster inn forurenset luft. Dette skjer fordi, i motsetning til munnbind, maskekroppen skal sitte helt tett inntil ansiktet slik at det blir minimalt med lekkasjer mellom ansikt og maskekropp. Forurenset luft kan inneholde både gass og partikler. Her vil beskyttelse mot gass ikke bli omtalt. Partikler kan også omtales som aerosoler og støv. NS-EN 149:2001 er en norsk-europeisk standard som bl.a. beskriver de tre filtreringsklassene vi har for partikler. P1 skal filtrere bort 80 %, P2 skal filtrere bort 94 % og P3 skal filtrere bort 99 % av partiklene i lufta i henhold til denne standarden. Åndedrettsvern er definert som personlig verneutstyr, og på en arbeidsplass skal det kunne beskytte mot forurensning i arbeidsatmosfæren, når andre tiltak ikke er mulig. NS-EN 149:2001 beskriver altså filtreringsgrad for aerosoler, og masker godkjent etter denne standarden kan benyttes overalt i arbeidslivet, industri så vel som helsevesenet. I tillegg kan åndedrettsvern lages og testes mot filtrering av bakterier, etter NS-EN14683:2019. Denne varianten vil være mest egnet i helsevesenet.

Riktige begreper for munnbind og maske, både norske, engelske og amerikanske varianter:

Munnbind

Face mask

Kirurgisk munnbind

Surgical mask

(Ansiktsmaske) *

Maske

Åndedrettsvern

Støvmaske

Filtermaske

Filtrerende maske

Filtrerende halv-maske

Filtering face piece (FFP)

FFP3 / FFP2 / FFP1

N95 / N99 / N100 (amerikansk standard)

Engangsmaske

Disposable mask

Disposable respirator

Surgical N95

Tettsittende maske

Respiratory protective devices, RPD

Respiratory protective equipment; RPE

* Ikke et godt norsk ord for denne enheten, kan lett forveksles med andre betydninger.

Norske standarder henviser til her:

[NS-EN 14683:2019+AC:2019](#) Medisinske ansiktsmasker - Krav og prøvingsmetoder
Medical face masks - Requirements and test methods

[NS-EN 149:2001+A1:2009](#) Åndedrettsvern - Filtrerende halvmasker til beskyttelse mot partikler - Krav, prøving, merking
Respiratory protective devices - Filtering half masks to protect against particles - Requirements, testing, marking

Les med om åndedrettsvern og munnbind på unn.no/ama/korarb.